

ДЕПУТАТЛАРИНИНГ МАҚОМИ ТЎҒРИСИДА

ри тегилли Советнинг иш тартиби билан, Ўзбекистон ССЖнинг депутатлик фаолияти масалаларини тартибга солувчи бошқа қонун ҳужжатлари билан белгиланади.

(Давоми учинчи бетда).

Депутатга ҳисоботларни
ва сайловчилар билан учра-

риш идоралари иш
нат жамоаларининг
ташкilotлари ва
ларининг истико

ни РСФСЖ Олий Кенгаши
нинг Раиси В. Н. Ельцин
билан бўлган учрашув ҳа-
қида гапириб, ундаги суҳба-
ти маъсуллитни, жиддий
ва амалий суҳбат деб атади.
Учрашувда КПСС Мар-
зий Комитетининг котиби
О. Д. Бакланов қатнашди.
Учрашув ҳақидаги ба-
тафил ҳисобот эълон қил-
нади.

ни РСФСЖ Олий Кенгаши
нинг Раиси В. Н. Ельцин
билан бўлган учрашув ҳа-
қида гапириб, ундаги суҳба-
ти маъсуллитни, жиддий
ва амалий суҳбат деб атади.
Учрашувда КПСС Мар-
зий Комитетининг котиби
О. Д. Бакланов қатнашди.
Учрашув ҳақидаги ба-
тафил ҳисобот эълон қил-
нади.

Ўзбекистон Совет Социалистик Жумҳуриятининг Қонуни САВДОДАГИ СУИСТЕЪМОЛЛАР ВА ЧАЙҚОВЧИЛИК УЧУН ЖАВОБГАРЛИКНИ КУЧАЙТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Мамлакатнинг истеъмол бозорига аҳоли кескинлашгани, қамбўй ва бошқа молларни тақсимлашда салбий ҳолатлар кучайиб бораётганини бу вазиятдан нонунининг даромад ортириши мақсадида, фойдаланилаётган шунингдек, савдодаги суиистеъмоллар ва чайқовчиликни қўриқтириш бўйича кескин чоралар қўриш тўғрисидаги қўриқловларнинг ҳамда жамоат таъкилотларининг қўриқлов таъкилотларини ҳисобга олиб, Ўзбекистон Совет Социалистик Жумҳуриятининг Олий Кенгаши қарор қилди:

1. Ўзбекистон ССЖнинг 1985 йил 23 декабрдаги қонуни билан тасдиқланган Ўзбекистон ССЖнинг маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги қонунига (Ўзбекистон ССР Олий Советининг ведемостлари, 1985 йил, Ғ 35, 411-модда); 1989 йил, Ғ 12-13, 107-модда) қўйидаги ўзгаришлар ва қўшимчалар киритилсин:

1) 166, 167, 170 ва 171-моддалар қўйидаги тахрирда баён этилсин:

«166-модда. Савдо (умумий оқватланиш) қорхоналари (ташкilotлари) қорхоналари савдо қондаларини бузиши, —

юз сўмдан ую сўмгача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

Давлат савдоси (умумий оқватланиш) ва матлубот-кооперацияс қорхоналари (ташкilotлари)нинг омборлари, базалари, ёрдамчи хоналаридан моллар сотиш, шунингдек давлат савдоси (умумий оқватланиш) ва матлубот кооперацияс қорхоналари (ташкilotлари)нинг ходимлари томонидан молларни харидорлардан яшириб қўйиш, агар яшириб қўйилган ёки сотилган молларнинг қиймати эллик сўмдан ошмаса, —

юз юз сўмдан минг сўмгача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

167-модда. Спиртли ичимликлар билан савдо қилиш қондаларини бузиш

Савдо ва умумий оқватланиш қорхоналари (ташкilotлари) ходимларининг ароқ ва бошқа спиртли ичимликлар билан савдо қилиш қондаларини бузиши, —

юз сўмдан ую сўмгача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

170-модда. Белгиланган қўйидаги жойларда қўйидаги савдо қилиш.

Шаҳар кўчаларида, майдонларда, ҳовлиларда, под-

езларда, хиёбонларда ва белгиланган қўйидаги жойларда савдо қилиш, —

171-модда. Майда чайқовчилик.

Майда чайқовчилик, яъни текин даромад топиш мақсадида халқ истеъмол моллари ва бошқа қимматдорларни сотиб олиш ва қимматга сотиш, башари, текин да-
мудан юз сўмдан ортиқ бўл-
маса,

чайқов буюмлари мусодара қилиниб, юз сўмдан ую сўмгача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

Майда чайқовчилик шундай ҳуқуқбузарлик учун бир йил давомида маъмурий жавобгарликка тортилган шахс томонидан содир этилса, —

юз сўмдан минг сўмгача миқдорда жарима солиниб, сотилаётган буюмларнинг мусодара этилишига сабаб бўлади.

2) 27-модданинг тўртинчи қисми қўйидаги тахрирда баён этилсин:

«Алоҳида ҳолларда ССЖИ ва Ўзбекистон ССЖнинг халқаро битимларидан келиб чиқадиган мажбуриятларни бажариш муносабати билан ва маъмурий ҳуқуқбузарликлари афим қўриқчилари учун жавобгарликни кучайтириш, аиниқса, зарур бўлганда ССЖ Иттифоқи ва Ўзбекистон ССЖ Қонуни ҳужжатлари билан ушбу моддада назарда тутилган ҳақ кўпроқ миқдордаги жарима белгиланган қўйидаги мункин».

3) 23-модданинг бешинчи банди ва 224-модданинг бешинчи қисми «ССР Иттифоқи» сўзларидан сўнг «Ўзбекистон ССЖ» сўзлари билан тўлдирилсин;

4) кодекс қўйидаги тахрирдаги 166—1-модда билан тўлдирилсин:

«166-1-модда. Харидорлар ва буюртмачиларни алдаш.

Учовдан, тарозидан, пулдан уриб қолтиш, белгиланган чакана нархларни, шунингдек, аҳолига кўрсатиладиган маъмурий ва коммунал хизматлар нархини ва тарифини ошириш, ёки магазинларда ҳамда савдо қорхоналарида ёки умумий оқватланиш қорхоналарида хизматлар кўрсатиш ва коммунал хўжалик қорхоналарида харидорлар ва буюртмачилар ҳақида эллик тўғрисидаги ортиқ бўлмаган миқдорда хиёнат қилиш, —

эллик сўмдан икки юз сўмгача миқдорда жарима солинишга сабаб бўлади»;

5) белгиланган қўйидаги 166-1-моддада назарда тутилган маъмурий ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги протоколлар ички ишлар органларининг ёки халқ депутатлари район, шаҳар, шаҳардаги район Совети иккироа комитетининг шунга ваколати бўлган мансабдор шахслари, халқ нозорати комитетининг, ички нозоратининг, давлат савдо инспекцияс ёки кооперативлар нозоратининг ваколати бўлган ходимлари томонидан тўзилди.

6) 170-модда кодексдан чиқариб ташлансин;

7) 428-модданинг биринчи қисмидаги «158—166» рақамлари «158—166-1 рақамлари билан алмаштирилсин, «170» рақамлари чиқариб ташлансин.

8) 232-модда «156» рақамидан сўнг «170» рақами билан тўлдирилсин, «170—2» рақами эса чиқариб ташлансин.

9) 272-модданинг 1-бандидан «моллар ёки бошқа предмети» қонунсиз сотган» деган сўзлар чиқариб ташлансин.

10) 278-модданинг иккинчи қисми, 288-модданинг иккинчи қисми, 305-модданинг биринчи қисми, 321-модданинг иккинчи қисми «156»-рақамларидан сўнг «170» рақамлари билан тўлдирилсин,

«170—2» рақамлари эса чиқариб ташлансин.

II. Ўзбекистон ССЖнинг 1959 йил 21 майдаги Қонуни билан тасдиқланган Ўзбекистон ССЖ Жиноят қонунига (Ўзбекистон ССР Олий Советининг ведемостлари, 1959 йил, Ғ 6, 2-модда) қўйидаги ўзгаришлар ва қўшимчалар киритилсин:

1) 175, 177—2 ва 181—1-моддалар қўйидаги тахрирда баён этилсин.

175-модда. Чайқовчилик.

Чайқовчилик, яъни текин бойлик ортириш мақсадида давлат чакана савдо ва матлубот кооперацияс қорхона (ташкilot)ларидан моллар ёки бошқа буюмларни сотиб олиш ва қимматга сотиш, —

чайқов буюмларини мусодара қилиб ёки мусодара қилиб беш йилгача муддатда озодликдан маҳрум этиш ёки ую минг сўмдан беш минг сўмгача жарима солиш билан жазоланади.

Агар чайқовчилик бир неча бор ёки икки миқдорда, ёки бир гуруҳ шахсларнинг олдиндан тил бириктириши орқали, ёхуд савдонинг давлат, кооператив ва бошқа жамоат турларидан фойдаланилган ҳолда содир этилса, —

мол-мулкнинг мусодара этиб, ую йилдан етти йилгача озодликдан маҳрум этиш ёки ую минг сўмдан йигирма минг сўмгача жарима солиш билан жазоланади.

Ута йирик миқдорда ёки мудом чайқовчилик учун судланган шахс ёхуд ушунган гуруҳ томонидан содир этилган чайқовчилик, —

мол-мулкнинг мусодара этиб, беш йилдан ую йилгача муддатда озодликдан маҳрум этиш билан жазоланади.

Бир йил давомида майда чайқовчилик учун икки марта маъмурий жазога тортилган шахс яна майда чайқовчилик қилса, —

бир йилгача муддатда ахлоқ тузаитиш ишларига жалб этиш ёки минг сўмдан ую минг сўмгача жарима солиш билан жазоланади.

Изоҳ: Йирик миқдордаги

чайқовчилик деганда орттирилган текин даромад миқдори икки юз сўм ва ундан кўпроқ бўлган чайқовчиликни, ута йирик миқдордаги чайқовчилик деганда эса— текин даромад минг сўм ва ундан кўпроқ бўлган чайқовчиликни тушуномқ керак.

177-2-модда. Савдо қондаларини бузиш.

Давлат савдоси, умумий оқватланиш ва матлубот кооперацияс қорхоналари (ташкilotлари)нинг омборлари, базалари, ёрдамчи хоналаридан моллар сотиш, шунингдек молларни харидорлардан яшириб қўйиш, агар бундай хатти-ҳаракатлар маъмурий жавобгарликка олиб келмаса, ёхуд маъмурий жазо берилганидан сўнг бир йил давомида содир этилган бўлса, —

бир йилгача муддатда озодликдан маҳрум этиш ёки худди шу муддатда ахлоқ тузаитиш ишларига жалб этиш ёки минг сўмдан ую минг сўмгача жарима солиш билан жазоланади ҳамда маъмул лавозимларни эгаллаб турши ва маъмул фаолият билан шуғулланиш ҳуқуқидан маҳрум этилади.

Давлат савдоси, умумий оқватланиш ва матлубот кооперацияс қорхоналари (ташкilotлари)нинг омборлари, базалари, ёрдамчи хоналаридан моллар сотиш, шунингдек, шу қорхоналарнинг ходимлари томонидан бир гуруҳ шахслар билан олдиндан тил бириктириб, ёхуд мансабдор шахс томонидан молларнинг харидорлардан яшириб қўйиш, —

у ю йилгача муддатда озодликдан маҳрум этиш ёхуд мол-мулкнинг мусодара қилиб ёки мусодара қилиб икки йилгача муддатда ахлоқ тузаитиш ишларига жалб этиш билан ёки ую минг сўмдан беш минг сўмгача жарима солиш билан жазоланади, маъмул лавозимларни эгаллаб турши ёки маъмул фаолият билан шуғулланиш ҳуқуқидан ую йилдан беш йил муддатгача маҳрум этилади.

Ушбу модданинг биринчи

ёки иккинчи қисмларида қўйида тутилган хатти-ҳаракатлар йирик ҳажмда ёки йилга кўпроқ бўлган чайқовчиликни, ута йирик миқдордаги чайқовчилик деганда эса— текин даромад минг сўм ва ундан кўпроқ бўлган чайқовчиликни тушуномқ керак.

177-2-модда. Савдо қондаларини бузиш.

Давлат савдоси, умумий оқватланиш ва матлубот кооперацияс қорхоналари (ташкilotлари)нинг омборлари, базалари, ёрдамчи хоналаридан моллар сотиш, шунингдек, шу қорхоналарнинг ходимлари томонидан бир гуруҳ шахслар билан олдиндан тил бириктириб, ёхуд мансабдор шахс томонидан молларнинг харидорлардан яшириб қўйиш, —

у ю йилгача муддатда озодликдан маҳрум этиш ёхуд мол-мулкнинг мусодара қилиб ёки мусодара қилиб икки йилгача муддатда ахлоқ тузаитиш ишларига жалб этиш билан ёки ую минг сўмдан беш минг сўмгача жарима солиш билан жазоланади, маъмул лавозимларни эгаллаб турши ёки маъмул фаолият билан шуғулланиш ҳуқуқидан ую йилдан беш йил муддатгача маҳрум этилади.

Давлат савдоси, умумий оқватланиш ва матлубот кооперацияс қорхоналари (ташкilotлари)нинг омборлари, базалари, ёрдамчи хоналаридан моллар сотиш, шунингдек, шу қорхоналарнинг ходимлари томонидан бир гуруҳ шахслар билан олдиндан тил бириктириб, ёхуд мансабдор шахс томонидан молларнинг харидорлардан яшириб қўйиш, —

у ю йилгача муддатда озодликдан маҳрум этиш ёхуд мол-мулкнинг мусодара қилиб ёки мусодара қилиб икки йилгача муддатда ахлоқ тузаитиш ишларига жалб этиш билан ёки ую минг сўмдан беш минг сўмгача жарима солиш билан жазоланади, маъмул лавозимларни эгаллаб турши ёки маъмул фаолият билан шуғулланиш ҳуқуқидан ую йилдан беш йил муддатгача маҳрум этилади.

Ушбу модданинг биринчи

ёки иккинчи қисмларида қўйида тутилган хатти-ҳаракатлар йирик ҳажмда ёки йилга кўпроқ бўлган чайқовчиликни, ута йирик миқдордаги чайқовчилик деганда эса— текин даромад минг сўм ва ундан кўпроқ бўлган чайқовчиликни тушуномқ керак.

177-2-модда. Савдо қондаларини бузиш.

Давлат савдоси, умумий оқватланиш ва матлубот кооперацияс қорхоналари (ташкilotлари)нинг омборлари, базалари, ёрдамчи хоналаридан моллар сотиш, шунингдек, шу қорхоналарнинг ходимлари томонидан бир гуруҳ шахслар билан олдиндан тил бириктириб, ёхуд мансабдор шахс томонидан молларнинг харидорлардан яшириб қўйиш, —

у ю йилгача муддатда озодликдан маҳрум этиш ёхуд мол-мулкнинг мусодара қилиб ёки мусодара қилиб икки йилгача муддатда ахлоқ тузаитиш ишларига жалб этиш билан ёки ую минг сўмдан беш минг сўмгача жарима солиш билан жазоланади, маъмул лавозимларни эгаллаб турши ёки маъмул фаолият билан шуғулланиш ҳуқуқидан ую йилдан беш йил муддатгача маҳрум этилади.

Давлат савдоси, умумий оқватланиш ва матлубот кооперацияс қорхоналари (ташкilotлари)нинг омборлари, базалари, ёрдамчи хоналаридан моллар сотиш, шунингдек, шу қорхоналарнинг ходимлари томонидан бир гуруҳ шахслар билан олдиндан тил бириктириб, ёхуд мансабдор шахс томонидан молларнинг харидорлардан яшириб қўйиш, —

у ю йилгача муддатда озодликдан маҳрум этиш ёхуд мол-мулкнинг мусодара қилиб ёки мусодара қилиб икки йилгача муддатда ахлоқ тузаитиш ишларига жалб этиш билан ёки ую минг сўмдан беш минг сўмгача жарима солиш билан жазоланади, маъмул лавозимларни эгаллаб турши ёки маъмул фаолият билан шуғулланиш ҳуқуқидан ую йилдан беш йил муддатгача маҳрум этилади.

Ушбу модданинг биринчи

ёки иккинчи қисмларида қўйида тутилган хатти-ҳаракатлар йирик ҳажмда ёки йилга кўпроқ бўлган чайқовчиликни, ута йирик миқдордаги чайқовчилик деганда эса— текин даромад минг сўм ва ундан кўпроқ бўлган чайқовчиликни тушуномқ керак.

177-2-модда. Савдо қондаларини бузиш.

Давлат савдоси, умумий оқватланиш ва матлубот кооперацияс қорхоналари (ташкilotлари)нинг омборлари, базалари, ёрдамчи хоналаридан моллар сотиш, шунингдек, шу қорхоналарнинг ходимлари томонидан бир гуруҳ шахслар билан олдиндан тил бириктириб, ёхуд мансабдор шахс томонидан молларнинг харидорлардан яшириб қўйиш, —

у ю йилгача муддатда озодликдан маҳрум этиш ёхуд мол-мулкнинг мусодара қилиб ёки мусодара қилиб икки йилгача муддатда ахлоқ тузаитиш ишларига жалб этиш билан ёки ую минг сўмдан беш минг сўмгача жарима солиш билан жазоланади, маъмул лавозимларни эгаллаб турши ёки маъмул фаолият билан шуғулланиш ҳуқуқидан ую йилдан беш йил муддатгача маҳрум этилади.

Ушбу модданинг биринчи

ёки иккинчи қисмларида қўйида тутилган хатти-ҳаракатлар йирик ҳажмда ёки йилга кўпроқ бўлган чайқовчиликни, ута йирик миқдордаги чайқовчилик деганда эса— текин даромад минг сўм ва ундан кўпроқ бўлган чайқовчиликни тушуномқ керак.

177-2-модда. Савдо қондаларини бузиш.

Давлат савдоси, умумий оқватланиш ва матлубот кооперацияс қорхоналари (ташкilotлари)нинг омборлари, базалари, ёрдамчи хоналаридан моллар сотиш, шунингдек, шу қорхоналарнинг ходимлари томонидан бир гуруҳ шахслар билан олдиндан тил бириктириб, ёхуд мансабдор шахс томонидан молларнинг харидорлардан яшириб қўйиш, —

у ю йилгача муддатда озодликдан маҳрум этиш ёхуд мол-мулкнинг мусодара қилиб ёки мусодара қилиб икки йилгача муддатда ахлоқ тузаитиш ишларига жалб этиш билан ёки ую минг сўмдан беш минг сўмгача жарима солиш билан жазоланади, маъмул лавозимларни эгаллаб турши ёки маъмул фаолият билан шуғулланиш ҳуқуқидан ую йилдан беш йил муддатгача маҳрум этилади.

Ушбу модданинг биринчи

ёки иккинчи қисмларида қўйида тутилган хатти-ҳаракатлар йирик ҳажмда ёки йилга кўпроқ бўлган чайқовчиликни, ута йирик миқдордаги чайқовчилик деганда эса— текин даромад минг сўм ва ундан кўпроқ бўлган чайқовчиликни тушуномқ керак.

177-2-модда. Савдо қондаларини бузиш.

Давлат савдоси, умумий оқватланиш ва матлубот кооперацияс қорхоналари (ташкilotлари)нинг омборлари, базалари, ёрдамчи хоналаридан моллар сотиш, шунингдек, шу қорхоналарнинг ходимлари томонидан бир гуруҳ шахслар билан олдиндан тил бириктириб, ёхуд мансабдор шахс томонидан молларнинг харидорлардан яшириб қўйиш, —

у ю йилгача муддатда озодликдан маҳрум этиш ёхуд мол-мулкнинг мусодара қилиб ёки мусодара қилиб икки йилгача муддатда ахлоқ тузаитиш ишларига жалб этиш билан ёки ую минг сўмдан беш минг сўмгача жарима солиш билан жазоланади, маъмул лавозимларни эгаллаб турши ёки маъмул фаолият билан шуғулланиш ҳуқуқидан ую йилдан беш йил муддатгача маҳрум этилади.

Ушбу модданинг биринчи

ёки иккинчи қисмларида қўйида тутилган хатти-ҳаракатлар йирик ҳажмда ёки йилга кўпроқ бўлган чайқовчиликни, ута йирик миқдордаги чайқовчилик деганда эса— текин даромад минг сўм ва ундан кўпроқ бўлган чайқовчиликни тушуномқ керак.

177-2-модда. Савдо қондаларини бузиш.

қонунга хилоф савдо фаолияти билан шуғулланиши, —

мол-мулкнинг мусодара этиб, ую йилдан етти йилгача озодликдан маҳрум этиш ёки ую минг сўмдан йигирма минг сўмгача миқдорда жарима солиш билан жазоланади.

177-4-модда. Халқ истеъмол молларини савдо қилиш чеклаш ёки тўхтатиб қўйиш

Халқ истеъмол молларининг нархини қонунга хилоф равишда қимматлаштириш мақсадида атайин уларни ишлаб чиқариш ва бозорга чиқариш чеклаш ёки тўхтатиб қўйиш, уларнинг муомалада бўлишини тўхтатиб турши ва бошқа хатти-ҳаракатларни содир этиш, —

Бир йилгача муддатда озодликдан маҳрум этиш ёки йигирма минг сўмдан ую минг сўмгача миқдорда жарима солиш билан жазоланади.

Худди шу хатти-ҳаракатлар агар давлат ёки жамоат мафлаатлари ёхуд фуқароларнинг қонун билан қўйилган ҳуқуқ ва мафлаатларига сезиларли даражада зарар етказган бўлса, —

Уч йилгача муддатда озодликдан маҳрум этиш ёки йигирма минг сўмдан ую минг сўмгача миқдорда жарима солиш билан жазоланади.

4) амал қилиб турган 177-3-модда 177-5-модда деб ҳисоблансин.

III. Ўзбекистон ССЖнинг 1959 йил 21 майдаги Қонуни билан тасдиқланган Ўзбекистон ССЖ Жиноят процессуал кодексининг (ЎзССР Олий Советининг ведемостлари, 1959 йил, Ғ 6, 3-модда) 108-моддасига қўйидаги ўзгаришлар ва қўшимчалар киритилсин: биринчи қисмидаги «175-модданинг «А» ва «Г» бандларида» деган сўзлар «175-модданинг биринчи ва тўртинчи моддаларида» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

Тўртинчи қисмидаги «175-модданинг «Б» ва «В» бандларида» деган сўзлар «175-модданинг иккинчи ва учинчи қисмларида» деган сўзлар билан алмаштирилсин; «177-3-рақамидан сўнг «177-4, 177-5 рақамлари билан тўлдирилсин.

Ўзбекистон Совет Социалистик Жумҳуриятининг Президенти

И. КАРИМОВ.
Тошкент шаҳри,
1990 йил, 31 октябрь.

СИЁСИЙ, ИҚТИСОДИЙ ТАЪЛИМ ВА ДАВР ТАЛАБИ

БОЗОР ИҚТИСОДИЙ ВА
УНГА УТИШ ЖАРАЕНИДА
МЕХНАТКАШЛАРИНИНГ СИЁСИЙ ВА ИҚТИСОДИЙ БИЛИМИНИ ОШИРИШ ҲОЯТ МУҲИМ АҲАМИЯТГА ЭГА. ЖУМ-

ҲУРИЯТ ҚИШЛОҚЛАРИДА ДА-
ЛА ИШЛАРИ ЯҚУНЛАНИШИ
АРАФАСИДА БУ СОҲАДА
ЯНГИ БОСҚИЧ БОШЛАНДИ —
МЕХНАТКАШЛАР СИЁСИЙ ВА
ИҚТИСОДИЙ ЎҚУВ ШОҲОБ-

ЧАЛАРИДА БИЛИМ ОЛИШГА
КИРИШДИЛАР. МУХБИРЛАР
РИМИЗ ШУ МУНОСАБАТ БИ-
ЛАН ЖОЙЛАРДА БЎЛИБ, ТАР-
ҒИБОТЧИЛАР, СИЁСИЙ БИ-
ЛИМ УЙЛАРИ ХОДИМЛАРИ

БИЛАН СУХБАТЛАШДИЛАР.
ҚУЙИДА ТАҒРИБОТЧИЛАР АНА
ШУ МАВЗУДА БИЛДИРГАН
ФИКР ВА МУЛОҲАЗАЛАРНИ
ЭЪТИБОРИНГИЗГА ҲАВОЛА
ҚИЛАМИЗ.

ЎҚУВ НАФ

БЕРЯПТИ, АММО...

Партия-сиёсий таълими системасида янги ўқув йили алоҳида аҳамиятга эга. Турмушимизга сиёсат тобора чуқурроқ кириб бораётган бир даврда КПСС XXVIII съезди қарори ва ҳужжатларини атрофлича ўрганиш, уни меҳнаткашларга кенгроқ тушуштириш ҳар бир тарғиботчининг энг масъулияти бўлиб қолди. Бугунги тингловчи аввалги йиллардагидан кескин фарқ қилади. У турмуш шароитларини қандай қилиб яхшилаш мумкинлигини, партия ва ҳукумат бу борада нима ишлар қилаётганини, улар олдига бошқа қандай вазифалар турганини аниқ билишни хоҳлайди. Бундай саволларга жавоб бериш эса тарғиботчига осон эмас. Шу босқондан ҳам аввало унинг ўзи янгича дунёқарашга, чуқур билимга эга бўлмоғи даркор. Бу ҳол тарғиботчиға катта масъулият юклайди. Зеро, тингловчи ўз саволларига аниқ, асосли жавоблар ололмаса, машғулотларға келмай қўяди. Бу турмушимизда тез-тез учраб турадиган воқеадир.

Яқинда вилоят партия комитетининг сиёсий маориф уйида «Бошқариладиган бозор иқтисодиёти қандай бўлмоғи керак?» деган мавзуда тарғиботчилар семинари ўтказилди. У баҳс-мунозаралар шаклида ўтгани учун ҳам бу бозор иқтисодиётининг турли муаммоларини муҳома қилишда фаол қатнашиш имконига эга бўлди.

Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгашининг учинчи сессияси

НУТҚЛАР КУНДАЛИГИ

Дўстлигимизни ҳар томонлама мустақамлаш, бир-биримизни ҳурмат қилайлик... Ўзбекистон ССЖ Президенти И. А. Каримовнинг жумҳурият Олий Кенгашининг сессиясида айтган бу сўзларини Ўзбекистонда истиқомат қилаётган халқлар ўртасидаги аёнанавий байналмилал муносабатларни мустақамлаш тўғрисидаги масалани муҳокама қилишда қатнашган депутатларга таъкид қўлаб-қувватлади.

Депутат А. П. Хлебущкина ўз нутқида турли миллат вакиллари ўртасидаги нифоқ ва адоват уруғини соғина ҳаракат қилаётганларни қоралаб, бундан астойдил ғазабланишга тўғриватганини айтди. Мамлакатимиздаги бундан 48 йил муқаддам, фашист босқинчилиги совет тупроғини оёқ ости қилган вақтда у Тошкент шаҳрида байналмилал болалар уйини ташкил этган эди. Ота-ларни жангоҳларда қўйиб, миллати Ватанимизни ҳимоя қилган ва шу даврда етим қолган юз минглаб болалар Ўзбекистонда бошпана топдилар. Иссиқ уйга эга бўлдилар. Ўзбек халқининг бу жасорати ҳеч қачон унутилмайдиган. Бугунги кунда қайғу-наҳв ҳам, қувонч ҳам ўзаро баб-баравар бўлишган, энг оғир синовлардан елкама-елка ўтган халқлар ўртасида нифоқ солишга уринаётганлар бекорга овера бўлишди.

А. П. Хлебущкина бугунги кунда ҳам раҳбарлик қилаётган болалар уйида ҳозир 38 миллат фарзандлари тарбияланмоқда. Бу ерда тарбияланаётган, мустақил ҳаётга йўлланаётган уларнинг минг нафар фарзандларимиз сингари улар учун ҳам одамларнинг дўстлиги, байналмилал қардошлиқ аёнанавий бир умрда энг катта боиллик бўлиб қолади. Ана шу болалар уйида тарбияланган ва ҳозир ҳам Ўзбекистонда яшаб, ишлаётган кишиларнинг бирортаси ўзи учун она дийрга айлانган жумҳуриятни ташлаб кетишни ўйлаётгани ҳам йўқ.

Жумҳуриятимизда шундай одамлар борки, деди алам билан депутат Ш. К. Хайруллаев, ўз халқ-халқларини ва гап-сўзлари билан халқлар дўстлигига путур етказяптилар, тинчликни ва осонийшанинг йўлини бузаяптилар. Улар бизнинг орамидега яшайдилар, қўнчинча юқори лавозимларни эгаллайдилар. Ўзинг суи ичаётган қудуққа қандай қилиб туғлаш мумкин ахир?

«Правда Востока» рўзномасида бундай одамлар фақат суви бўлганларидек, деб адолатли равишда ёзишган эди. Оғир уруш йилларида Ўзбекистонда кўп минглаб турли миллат кишилари жажжон фарзандлари билан қўчириб олиб келинганди. Ўзбекистонликлар уларнинг ҳам-

масига бошпана бердилар, бир бурда нонни бўлашиб едилар. Одамлар уларнинг ташвишига шерик бўлганимиз учун, ўзбек халқи уларнинг омон қилишга ёрдам бергани учун бизга миннатдорчилик билдирдилар. Ҳозир ҳам ўзбек халқининг ҳаёлига миллатчилик, бошқа миллатлар вакилларига нисбатан ғанимлик деган нарсалар умуман келмайдиган.

Ўзбекистон кўпчилик одамлар учун ҳамма вақт осонийшга қанада бўлганлигини, ҳозир ҳам шундай эканлигини, келажакда ҳам шундай бўлишини ҳамма билди қўйсин ва биз унинг эзгу номини ҳеч нарсасга қарамастан сақлаб қўлишга ҳаракат қилайлик.

Сурхондарё вилоятининг Сариевнинг ноҳиясида туғилган, миллати тожик бўлган депутат Х. Ш. Шарофуддинов ўзи туғилган ўсган ерда ўзбеклар билан тожиклар ағона аҳил оила бўлиб яшаётгани ва меҳнат қилаётгани тўғрисида гапириб берди. Ана шу ўлкага келган бошқа миллатларнинг қайларини ҳам ҳеч қачон ҳаф қилган эмас. Ҳаммининг қонидега одамларга, ўзидан катталарга, ҳокимият вакилларига ҳурмат ҳисси жўш уриб туради.

Ўзаро маҳсулот етказиб бериш тўғрисида шартномалар тузиш учун боришга тўғри келган Свердлов шаҳрида эса у ердаги ташкилотлар ва корхоналарнинг раҳбарлари Ўзбекистондаги аҳволнинг бекарорлигини, Фарғонадаги, Қирғизистон билан чегарадаги воқеаларни баҳона қилиб, қандайдир мулоҳазага боришди. Уларга жумҳуриятимиздаги ишларнинг ҳақиқий аҳволини тўшатириб беришга тўғри келди, шундан кейингина шартномалар тузишди. Мабуот саҳифаларида воқеани бузиб қўрастуви ва бир ёлкама ёзилган мақоалар сабабли уларда шундай фикр пайдо бўлган эди. Шу сабабдан, жумҳуриятимизда миллатлар ағона нифоқ йўқлигини бутун мамлакатимизда билиши зарур. Биз барча соф виждонли кишилар каби тинчлик ва осонийшани айланиш, болаларимизга яхши мерос қолдиришни хоҳлаймиз.

Депутат А. Исоев ўз нутқида ўзбек ва рус халқлари ўртасида, Ўзбекистонда истиқомат қилаётган барча халқлар ўртасида адоват пайдо бўлиши, улар ўртасидаги муносабатларнинг кескинлашishi учун бирорта ҳам сабаб йўқлигини, бўлиши ҳам мумкин эмаслигини таъкидлади. Ҳозирги пайтдаги умумий камчиликлардан фойдаланиб, адоват уруғини соғина ҳаракат қилаётган эса нопок кишилардир. Ўзбек халқи Ўзбекистонда яшаётган ва меҳнат қилаётган русларга нисбатан ҳали ҳам самийий ҳурмат ва қардошлиқ туйғуларини сақлаб келди ва шундай бўлмоқда. Уларнинг бирор ер-

га қўчиб кетишлари, турар жойларини ўзгартиришлари учун ҳеч қандай зарурат йўқ. Нотиқ кескинлик аниқ олдираётган байналмилал фронт ва бошқа норасмий ташкилотлардаги баъзи арбобларнинг қилмишларини кескин қоралади, бундай одамлар ҳозирги пайтда ҳокимиятда нитилаётган экстремистларнинг манфаатлари йўлидаги ҳаракат қилаётганликларини таъкидлади.

Сессияда депутат В. Р. Ниезатов сўзга чиқиб шундай деди: бугун бу залда нималарни гапирмайлди, Ўзбекистон парламенти қандай қарорларни қабул қилмасин, жумҳуриятимизда миллатлар орасида нифоқ уруғини соғина ҳаракат қилмасин, афтидан, тинч-майдагана ўхшайдилар, бундан кейин ҳам. Уларнинг нопок ва ғаламис ишларининг давом эттиришлари, шекилли, шу сабабли у қонун эмас, балки парламент аъзоларининг Ўзбекистонда яшаётган туф миллатга мансуб бўлмаган барча аҳолига расмий мурожаатнома қабул қилишнинг, унда жумҳурият Олий Кенгаши, барча халқ депутатларининг, турган йўли бир хил эканлигини изҳор қилишни таъкид эди. Мурожаатномада: Ўзбекистонда бемалол яшайверинг ва ишлайверинг, у сиз учун жонажон уй бўлган, ҳали ҳам шундай ва шундай бўлиб қолади деген сўзлар асосий фикр бўлиши лозим. Халқ депутатларининг турган йўли бу йўли жумҳуриятимизда яшаётган 20 миллион кишининг ҳамма сингари эми, аниқ вақтда мамлакатимизнинг ҳамма ерида ҳам маълум бўлсин.

Депутат А. Қўчоров жумҳуриятимизда унинг раҳбарлари ҳам, халқи ҳам миллатлараро муносабатлар маданийлик нозик масалаларга жуда жиддий ёндашганлигини таъкидлади, ана шу муносабатларни мустақамлашга доир ўзининг бир неча аниқ-равшан тақлифларини айтди. Бугун биз айниқса дўстликда яшашни, қардошлиқ ришталарини мустақамлашнинг зарур — умуман бундан бошқа йўл йўқ: бирорта миллат давр мамлакат олдида қўйган вазифаларни ёлғиз ўзи ҳал қила олмайд. Миллатлараро муносабатларнинг қўнгина ўткир муаммоларини бизда жумҳуриятимизда ҳам, шунингдек марказда ҳам муайян кучлар сунъий равишда вужудга келтиришмоқда. Улар орасида рус тилига муносабат масаласи ҳам бор. Октябрь инқилоби арафасидаёқ кейинчалик миллатчилик ҳаракатидега айлانган жиддийларнинг намоёндалари шундай деб ёзишган эди: Ўрта Осиё халқлари ҳақиқатан ҳам тараққиёт йўлига чиққани ҳоҳласалар, улар албатта ўз миллий тилларини ҳам, рус тилини ҳам,

Европадаги бошқа тилларини ҳам билишлари керак. Бинобарин, биз, ўзимизни байналмилалчи деб атаётган ва чуқур инқилобий ўзгаришларнинг янги босқичида яшаётган кишилар ҳар қандай тилга, ҳар бир халқнинг миллий аёнаналигига ҳурмат билан муносабатда бўлишимиз зарур.

В. И. Ленин 1917 йил якуналарини таҳлил этар экан, шундай деган эди: мабодо миллий ҳаракат қўчага чиққан экан, бунинг фақат битта ягона йўли — ушбу ҳаракатни қутиб олиш йўли бор. Аҳ ҳолда қон тўкилади... Биз — Ўзбекистонда яшаётган кишиларга ҳаётда биргаликда қадам ташлаш, елкама-елка иш тутиш, бир-биримизни қутиб олиш учун ҳеч қандай тўсиқ йўқ.

Модомки, менга, рус ишчисига сайловчилар, улар орасида кўпчиликни ўзбеклар ташкил этади, жумҳурият парламентида уларнинг вакили бўлишдек юксак ишончини билдиришган экан, Ўзбекистонда рус тилида сўзлашувчи аҳоли камситилаётганлиги тўғрисида гап бўлиши мумкинми, ахир, деб таъкидлади депутат К. В. Гребешков. Бу — ҳаётимизда демократия учун илдири олаётган бевосита далолат беради. Депутатлар ўз ортларидега халқ турганини, халқ уларни қўлаб-қувватлашини, уларга ишоншини ҳамма вақт ҳис қилиб туришди.

Агар жумҳурият раҳбарияти ўтказаятган миллий сийсатни, бузиб қўрастиш ҳолларини узраётган бўлса, уни қайта қуришнинг баъзи бир душманлари қилинганлар. Уларга шу қадар аҳамият бериш шартмикин...

Депутат А. Ф. Ёлмухаммадов матбуотда миллатлараро нифоқни авж олдирадиган ҳароратномалар ёлгон қилинганлиги учун маълум кишиларни жавобгарликка тортиш кераклигини айтди. Рўзномаларнинг саҳифаларида одамлар қалбига нифоқнинг заҳарли уруғлари ошқорла сепилаётган бир вақтда ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари қаерга қарайтилар. Бундай халқ-халқларнинг қаттиқ жазолайдиган қонун бор-ку, ахир. Хўш нима сабабдан улар қўлланилмаганди?

Оғир йилларда байналмилалчилик асосларига содиқ қолган, уни ҳеч қачон ўзгартирмаган ўзбек халқининг муқаддас номини бўлганга йўл қўйиш мумкин эмас. Жумҳуриятимиз ўз ҳудудини титилчилар босиб олган кишиларга ҳам, Сталин қўрастмаси билан уларнинг тарихий ватанларидан ҳайдалган халқларга ҳам бошпана берган уруш йилларини эслашнинг ўзи кифоя қилади.

Биз — катта бир қардош

онла фарзандларимиз, дейди депутат Т. Р. Каримова. Ҳатто урушнинг энг оғир кунларида, Ўзбекистон халқининг ўзи бир бурда нонга зор бўлган пайтда жумҳуриятимиз минг-минглаб қўчиб келаятган кишиларни қучоқ оқиб қутиб олди. Душман босиб келтирилган заводлар ишга туширилганда Ўзбекистонликлар ҳам, Ғарбдан бу ерга келган кишилар ҳам қўнчинча оқиб ҳаво остига ўрилатилган дастгоҳларда ишлашди, умумий ғалабамизни қўнчалтириш учун биргаликда қурол ясади.

Жумҳуриятимизнинг 20 миллионли халқи дўстлик ва қардошлиқни мустақамлаш учун, одамлар орасида нифоқ солишга уринаётганларга зарба бериш учун жипслашишлари ва ҳамма ишни қилишлари керак.

Депутат В. Г. Гришчук мамлакат ҳокимиятининг олий табақаларида ҳам, КПСС Марказий қўмитасида ҳам шу вақтга қадар миллий масала тўғрисида халқ билан бевосита суҳбатлашадиган бош тортаётганликларни муносабат билан таъжубланиётганлигини айтди. Марказий матбуотнинг миллатлараро муносабатлар муаммоларига доир баъзи маълумотларни чиқаришга эса одамларнинг онгини заҳарлашди.

Одамлар эса тинч, осонийш та муҳитда, дўстликда яшаш ва меҳнат қилишни хоҳлайдилар. Улар Ўзларининг ана шу муқаддас ҳуқуқларига қасд қилишга тоқат қила олмайдилар. Ўзбекистон халқ депутатларининг жумҳурият аҳолисида ССЖИ Олий Кенгашига йўллайдиган мурожаатномасида шунлар тўғрисида ҳам айтиш керак бўлади.

Депутат Муҳаммадсалих Хўжа Аҳмаджон Раҳматулло ўзи ўз нутқида Ер юзидаги барча одамлар битта ота-онандан пайдо бўлганини, лекин Оллол карим ҳаммага турли тилларни ато этганини, турли миллатларни яратганини уқтирди. Одамлар қўнчалда ҳам, қувончли кунларда ҳам бир-бирларига ёрдам беришлари керак. Бу тенглик ғоялари жаҳондаги динларга ва халқимизга соф фазилатдир.

Бизда — Осиёда инқилобга қадар чегаралар бўлмаган, биз тилларнинг ҳам фарқи бормаяган, деди депутат. Муаммолар одамларни миллатларига қараб фарқлашмаган. Тарихда ҳамма нарса бўлган: китобларни ёзишган, илгор мутафаккирларни таъкид этишган. Халқ дўстлиги — ҳатто энг оғир даврларда ҳам миллатчилик қилмаган. Уруш даврида одамлар ўз фарзандларини жангоҳларга жўнатишар, ватанимизни қўтқаришар.

Фарғона вилоят ижроия қўмитасида, раис ўринбосарлари орасида украин ҳам, корейс ҳам, татар ҳам, ўзбек ҳам бор дейди депутат А. И. Возненко. Уларнинг ҳаммаси иноқ ишлашди. Вилоятнинг бошқа барча ташкилотларида ва корхоналарида ҳам ишлар ана шундай йўлга қўйилган.

Виждон пок бўлмаган, халқлар ўртасидаги чина-

риб қўлинг, дея уларга оқ фотиха беришди. Баъзи, оилаларнинг бешталаб ўғиллари жангоҳларга кетишган. Лекин ўшанда ҳам миллатчилик ҳеч кимнинг ҳаёлига келмаган.

Барча миллатларнинг тенглиги ғояси мусулмонларнинг қон-қонига сингир кетган. Ушбу ғоя яшар экан, миллатлараро нифоқ бўлмади, деб таъкидлади нотиқ. Лекин, шундай бўлса ҳам заманимизда қон тўкилади, унинг сабаблари шу вақтга қадар нима учун аниқланмади? Нима учун бу воқеа қадим-қадимдан ўзбеклар ва қирғизлар қон-қариндош бўлиб кетган ўш шаҳри бўйи бери? Уларнинг бу осонийшалигини ким бузи?

Келинлар, тинч турмушимиз душманларини излаб топайлик. Рўзномаларда баъзи-баъзида тўхматдан иборат мақоалар пайдо бўлмоқда, бироқ уларнинг муайлифларини жазолашмайпти. Келинлар, бундай кишиларни жавобгарликка тортайлик.

Депутат О. К. — С. Адаматов ўз халқи — қрим татарларини 1944 йилда Сталин тузумининг амри билан ўз ватанидан ҳайдалгани ва Ўзбекистонга қўчирилганини ҳақиқатда хотирларини ўрготилди. Ўзбек халқи қўнчалда қўнчаларга жуда катта дўстлик ва ҳурмат туйғуларини билан ёндашди, у билан бошланаси ва бир бурда нонини бўлишди, ватанидан маҳрум бўлган кишилар бу ерда яшашлари ва жумҳуриятдаги барча меҳнаткашлар билан елкама-елка туриб ишлашлари мумкин бўлсин учун ҳамма ишни қилди. Бундай халқ миллатчи бўлиши мумкин эмас.

Нотиқ шу кунларда миллатлар орасида нифоқ солиб, уни авж олдираётган, одамлар орасида адоват уруғини соғина, халқларнинг қардошлиқ ағона оилага жипслашишлари ҳалақит беришга уринаётганларни қаттиқ қоралади. У Ўзбекистон халқ депутатларининг жумҳурият аҳолисида, ССЖИ Олий Кенгашига мурожаатнома қабул қилиб, жумҳурият аҳолисини инъоғларга зарба бериш ва қайта қуриш иши ўртага қўйган машаққатли, лекин оила-нон мақсадларга эришиш учун бирлишганига қарши тўғрисидаги тақлифини қўлаб-қувватлади.

Фарғона вилоят ижроия қўмитасида, раис ўринбосарлари орасида украин ҳам, корейс ҳам, татар ҳам, ўзбек ҳам бор дейди депутат А. И. Возненко. Уларнинг ҳаммаси иноқ ишлашди. Вилоятнинг бошқа барча ташкилотларида ва корхоналарида ҳам ишлар ана шундай йўлга қўйилган.

Виждон пок бўлмаган, халқлар ўртасидаги чина-

риб қўлинг, дея уларга оқ фотиха беришди. Баъзи, оилаларнинг бешталаб ўғиллари жангоҳларга кетишган. Лекин ўшанда ҳам миллатчилик ҳеч кимнинг ҳаёлига келмаган.

Барча миллатларнинг тенглиги ғояси мусулмонларнинг қон-қонига сингир кетган. Ушбу ғоя яшар экан, миллатлараро нифоқ бўлмади, деб таъкидлади нотиқ. Лекин, шундай бўлса ҳам заманимизда қон тўкилади, унинг сабаблари шу вақтга қадар нима учун аниқланмади? Нима учун бу воқеа қадим-қадимдан ўзбеклар ва қирғизлар қон-қариндош бўлиб кетган ўш шаҳри бўйи бери? Уларнинг бу осонийшалигини ким бузи?

Келинлар, тинч турмушимиз душманларини излаб топайлик. Рўзномаларда баъзи-баъзида тўхматдан иборат мақоалар пайдо бўлмоқда, бироқ уларнинг муайлифларини жазолашмайпти. Келинлар, бундай кишиларни жавобгарликка тортайлик.

Депутат В. М. Корабельников илгор корхона — трактор заводи районида жойлашган 24-завод сайлов округи сайловчилари номидан гапириб, у ердаги рус тилида гаплашувчи аҳоли марказий матбуотининг Ўзбекистондаги миллатлараро муносабатлар билан боғлиқ аҳолини бузиб қўрастаетган баъзи хабар ва мақоаларидан ташвишга тўшганлигини айтди.

Сессия бундай хабар ва мақоаларини ҳамда турли оқимга мансуб сохта демократик ҳаракатларнинг чиқаришларини қоралашни керак. Улар у ердаги турли экстремистларнинг эҳтиросларини авж олдиришга ҳолос. Ўзбекистон ССЖИ Олий Кенгаши депутатларининг жумҳурият аҳолисида, ССЖИ Олий Кенгашига мурожаатномаси одамларнинг қалбига ўз тақдир учун хотир-жамликни жо этади.

Депутатлар сессияда ўртага қўйилган жиддий масалаларни гўй жиддий ҳулоса чиқаришлари зарур, деди депутат А. П. Солуюлов. Ўзбекистон ҳудудидега хизматини ўтаётган Совет Армияси қарбни хизматларини жумҳурият аҳолисининг қўнчилиги билан биргаликда Ўзбекистон ССЖИ Президенти ўтказаятган сийсатини ҳар томонлама қўлаб-қувватламакда. Бундай сийсат жумҳуриятдаги вазиятни барқарорлаштириш имконини беради.

Сўнгра нотиқ конверсиялаш муаммоларини тўғрисида гапириб, бу ишда ҳалдан ошчиларга йўл қўйиб бўлмади, деб таъкидлади. Ҳеч бир давлат қучли армияга, ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларига, ҳафсизлик хизматига эга бўлмай ишлай олмади. Мудрофаа санаотимизнинг шўхрати бўлган илгор технологияларни йўққа чиқаришга қаратилган конверсиянинг кимга кераги бор. Халқни ҳимоясиз қолдириб бўлмайди.

Бугунги кунда халқлар дўстлиги ҳақида кўп гапирилмоқда, бироқ бу сўз сийқидилдан айтилиши керак, деди депутат Д. Ёқубов. У қурувчиларнинг миллати бўлмаган ва шунинг учун жанжал бўлмаган ва қурилиш кўнчилигидеки олиб боришган қадимий қаср барпо этилиши тўғрисидаги афсонани мисол қилиб келтирди.

Виждон пок бўлмаган, халқлар ўртасидаги чина-

риб қўлинг, дея уларга оқ фотиха беришди. Баъзи, оилаларнинг бешталаб ўғиллари жангоҳларга кетишган. Лекин ўшанда ҳам миллатчилик ҳеч кимнинг ҳаёлига келмаган.

Барча миллатларнинг тенглиги ғояси мусулмонларнинг қон-қонига сингир кетган. Ушбу ғоя яшар экан, миллатлараро нифоқ бўлмади, деб таъкидлади нотиқ. Лекин, шундай бўлса ҳам заманимизда қон тўкилади, унинг сабаблари шу вақтга қадар нима учун аниқланмади? Нима учун бу воқеа қадим-қадимдан ўзбеклар ва қирғизлар қон-қариндош бўлиб кетган ўш шаҳри бўйи бери? Уларнинг бу осонийшалигини ким бузи?

Келинлар, тинч турмушимиз душманларини излаб топайлик. Рўзномаларда баъзи-баъзида тўхматдан иборат мақоалар пайдо бўлмоқда, бироқ уларнинг муайлифларини жазолашмайпти. Келинлар, бундай кишиларни жавобгарликка тортайлик.

Депутат В. М. Корабельников илгор корхона — трактор заводи районида жойлашган 24-завод сайлов округи сайловчилари номидан гапириб, у ердаги рус тилида гаплашувчи аҳоли марказий матбуотининг Ўзбекистондаги миллатлараро муносабатлар билан боғлиқ аҳолини бузиб қўрастаетган баъзи хабар ва мақоаларидан ташвишга тўшганлигини айтди.

Сессия бундай хабар ва мақоаларини ҳамда турли оқимга мансуб сохта демократик ҳаракатларнинг чиқаришларини қоралашни керак. Улар у ердаги турли экстремистларнинг эҳтиросларини авж олдиришга ҳолос. Ўзбекистон ССЖИ Олий Кенгаши депутатларининг жумҳурият аҳолисида, ССЖИ Олий Кенгашига мурожаатномаси одамларнинг қалбига ўз тақдир учун хотир-жамликни жо этади.

Депутатлар сессияда ўртага қўйилган жиддий масалаларни гўй жиддий ҳулоса чиқаришлари зарур, деди депутат А. П. Солуюлов. Ўзбекистон ҳудудидега хизматини ўтаётган Совет Армияси қарбни хизматларини жумҳурият аҳолисининг қўнчилиги билан биргаликда Ўзбекистон ССЖИ Президенти ўтказаятган сийсатини ҳар томонлама қўлаб-қувватламакда. Бундай сийсат жумҳуриятдаги вазиятни барқарорлаштириш имконини беради.

Сўнгра нотиқ конверсиялаш муаммоларини тўғрисида гапириб, бу ишда ҳалдан ошчиларга йўл қўйиб бўлмади, деб таъкидлади. Ҳеч бир давлат қучли армияга, ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларига, ҳафсизлик хизматига эга бўлмай ишлай олмади. Мудрофаа санаотимизнинг шўхрати бўлган илгор технологияларни йўққа чиқаришга қаратилган конверсиянинг кимга кераги бор. Халқни ҳимоясиз қолдириб бўлмайди.

Виждон пок бўлмаган, халқлар ўртасидаги чина-

ССЖИ Давлат нарх қўмитасида

«Халқ ҳўжалигини барқарорлаштириш ва бозор иқтисодиетидаги ўтишнинг асосий йўналишлари»га мувофиқ истеъмол бозорини нормаллаштириш, чайқовчилик ва меҳнатсиз даромадларга қарши курашни кўчатириш, камбў халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришини кенгайтириш мақсадида ССЖИ Вазирлар Кенгаши 1990 йил 15 ноябрдан аҳоли турмуш даражасига унчаллик таъсир қўрастайдиган зев-зийнат буюмлари ва бир қанча молларнинг шартномавий (эркин) чакана нархларини шакллантиришга ўтиш тўғрисида қарор қабул қилди.

Жумладан, заргарлик буюмлар, катталар учун табиий мўйинадан тикилган буюмлар, гиламлар ва гилам буюмлари; бадий юксак даражада тайёрланган чинни ва фаянс буюмлар, биллур ва асалган буюмлар, юқори даражадаги техник жиҳатдан мураккаб радиоэлектрон буюмлар, юқори сифатли мебелнинг айрим турлари, гарнитурлар, бадий юксак даражада бажарилган тўпмалар; чет элда ишлаб чиқарилган бир қанча моллар; енгил автомобильларга эҳтиёт қисмлар; тансиқ балқик маҳсулотлари ва гўшт маҳсулотлари айрим турларнинг нархи ана шу қўйдалар асосида белгиланади. Бу рўйхатта шунингдек чет элда ишлаб чиқарилган моллар,

жумладан виски, жин, Америка сигареталари қўйилад.

Чакана нархлар молларни тайёрлаган корхоналар томонидан савдо ташкилотлари билан келишувчи ҳолда бозордаги аҳолини ҳисобга олиб (тартиб топган талаб ва тақлиф асосида) белгиланади.

Ушбу молларга шартномавий (эркин) нархларини белгилаш воситаси тўғрисидаги низоми тасдиқланди.

Ушбу тадбирларни амалга оширишни халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришнинг кўпайтириш ва улар билан бозорини мўл-қўл ташминлаш учун қўшимча омилидан вужудга келтириш имконини беради.

МОСЛАШИШ МУАММОЛАРИ ДИҚҚАТ МАРКАЗИДА

Бухоро шаҳрида аввал судланган шахсларнинг иқтисодий муҳитга мослашиши муаммосига бағишланган халқаро симпозиум иш бошлади. Унинг ишида Норвегия ва Австралия, Германия ва Туркия, Эрон ва Испания, Швейцария ва ССЖИ Қизил Крест ва Қизил Ярим Ой жамиятлари халқаро уюшмаси вакиллари иштирок этишмоқда. Қадимги шаҳарга Апри Дюнан номли халқаро Қизил Крест илмгоҳи

вакиллари ҳам келишди. Симпозиум қатнашчилари уч кун мобайнида аввал судланган шахсларнинг иқтисодий муҳитга мослашиши муаммоларини муҳокама қилдилар.

Симпозиумнинг очилишида халқ депутатлари Бухоро вилоят кенгашининг раиси, Бухоро вилоят партия қўмитасининг биринчи котиби Д. С. Едгоров нутқ сўзлади.

(ЎзТАГ).

ДАРДИНГНИ ОЛАЙ, БОЛАЖОН!

РЕПОРТАЖ

лоқларнинг ўлими, ўткир тўғма касалликларга чалиниш кун сайин кўпайиб бораётганлигини ҳисобга олиб, бу масалани имкони борида тезкорлик билан ҳал этишларни истардим.

Биз ҳамма нарса болалар учун деймиз-у, аммо амалда бу сўзларимизнинг ижросини таъминлаш учун оқиллик қиламиз. Бўлимизда бир мартабда ишлатилмайдиган шпридлар таъминоти эҳтиёжнинг 50- фоизини қўриради, холос. Тўғри, бундай шпридлар таъминоти яхшиланиб бўйча кўп ҳаракат қилинмоқ

ИТТИФОҚ ПАРЛАМЕНТИ ЯНА ИШ БОШЛАДИ

Мамлакатда Октябрь инқилобининг 73 йиллиги нишонлангани муносабати билан бўлган танаффусда келин 14 ноябрь кунини Кремлда ССЖИ Олий Кенгашининг тўртинчи сессияси ўз иш-ини давом эттирди.

Раислик қилувчи И. Д. Лаптев палаталарнинг эр-талаби қўшма мажлисини очатириб, нишонланган байрамнинг аҳамияти тўғрисида гапирди, бу байрамга мамлакат аҳолиси турли муносабатда бўлганлигини таъкидлади. У парламентдаги қисқа танаффус депутатлар учун нафасни ростлаш бўлмаганлигини, уларнинг кўпчилиги бу вақтда феодал ҳаракат қилишни давом эттириганини, ўз саловчларини билан урашганлигини таъкидлади. Иттифок Кенгашининг Раиси мамлакатда юз берган ўзгаришларга тўғрисида, ССЖИ Президенти М. С. Горбачев билан РСФСР Олий Кенгашининг Раиси Б. Н. Ельцин ўртасида қандайдир бўлиб ўтган уршаш натижаларини, айниқса уларнинг янги Иттифок шарт-

номасини тузишга ёндашувларини яқиндан баҳолади. Шундан кейин мажлис иштирокчилари Молдовада яқинда юз берган феодал ҳаракатларни баҳолади, уларнинг қисқа танаффус депутатлар учун нафасни ростлаш бўлмаганлигини, уларнинг кўпчилиги бу вақтда феодал ҳаракат қилишни давом эттириганини, ўз саловчларини билан урашганлигини таъкидлади. Иттифок Кенгашининг Раиси мамлакатда юз берган ўзгаришларга тўғрисида, ССЖИ Президенти М. С. Горбачев билан РСФСР Олий Кенгашининг Раиси Б. Н. Ельцин ўртасида қандайдир бўлиб ўтган уршаш натижаларини, айниқса уларнинг янги Иттифок шарт-

татиби бир меъёрга қонунлар чиқаришни эмас, балки мамлакатда вужудда келган мураккаб иқтисодий ва сийсий вазиятни дарҳол таҳлил қилишни долзарб ҳолат деб ҳисоблаган жуда кўпчилик депутатларда эътироз уйғотди.

Натижада сессия бир ярим соат ишлаганидан кейин ҳам бу хусусда бирон-бир қарорга келмади. Принципиал жиҳатлар билан боғлиқ, бир-бирини тўлдирувчи бир қанча тақлифлар ўртага қўйилди. Ваъзилар ҳозирги аҳолининг дарҳол муҳими қилиш лозим деган фикрини билдирди, бошқалар бу муҳимиятни ҳафта охирига қолдириш ва унга ССЖИ Президенти, мамлакат Ваъзилар Кенгашининг Раиси

иштирокида, шунингдек жум-хуриятлар раҳбарларини тақлиф этиш керак деб ҳисобладилар. Айримлар эса худ-дидан ССЖИ Халқ депутатларининг фақуллатида сессия қаққилини тал-лаб қилдилар...

Мамлакатда юз бераётган воқеалардан депутатларнинг барчаси ниҳоятда ташвиш-ланганлигини таъкидлаб ўтмаслик мумкин эмас. ССЖИ Олий Кенгашининг чинакам мавқеи ва Иттифок ҳокимияти олий идораси си-фатида унга ишонч тўғриси-да. Бундан парламентда алла-қачонлардан бундан англа-бундай қолган «танглик», «ўзирлилик», «фалажлик» ва шунга ўхшаш бошқа сў-лар тез-тез эшитилиб турди.

Иттифокдош, мухтор жум-хуриятлар ва федерация-нинг бошқа субъектлари олий раҳбарларини тақлиф қилиш, бунда ССЖИ Президенти билан Иттифок шартномаси концепциясини ҳам ёритиб берадиган, мам-лакатдаги аҳвол тўғрисидаги маърузасини тинглаш ҳам-да бу масалаларни муҳока-ма қилиш ҳақида қарор қа-бул қилди. Эслатиб ўтамиз-ки, дастлаб тақлиф қилинган кун тартиби учун атиги 34 депутат овоз берди. Бу кун тартибига кўра, масалан, бугун ССЖИда валютани тартибга солиш ва иxtи-роқчилик тўғрисидаги қонун лойиҳаларини биринчи ўқишда муҳокама этилиши керак эди. Кўпчилик кун давомида мамлакатдаги вазият тўғри-сидаги мунозаралар ёпиқ мажлисда давом эттирилсин, деган фикрини билдирди.

А. ДЗЮБЛО,
ТАССнинг парламентдаги мухбири.

Реклама ва эълонлар

ПЕЧКАДАН ЁНГИН ЧИҚМАСЛИГИ УЧУН

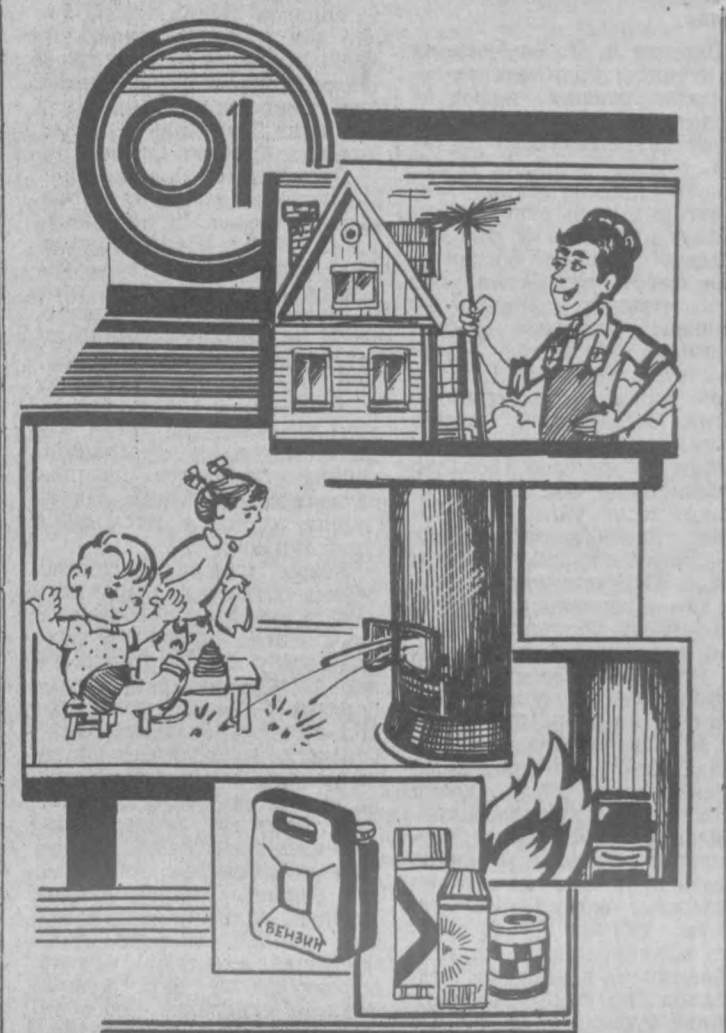
Ҳаво совуқ кетиши билан тураржойларда ёнғин чиқиш хавфи орта боради. Бу энг аввало печкалардан фойдаланиш даврининг кўпайиши, қатор қолларда эса уларнинг ҳаддан ташқари қиздириб юборилиши ёки носозлиги билан изоҳланади.

Ёнғинларнинг олдини олиш учун печкалар ва дудбу-ронларни таъмирлаш, шунингдек уларни қурумдан тоза-лаш ишларини ўз вақтида бажариш.

Печкаларни кerosин, бошқа ёнгил алатганувчан ва ёнувчан суюқликлар билан ўт олдириш мумкин эмас.

— Ёнғин турган печкаларни озгина муддатга бўлса-да қаровсиз қолдириш;

— Уларга қараб туришни ёш болаларга ишониб топ-шириш ман қилинади.

ЕДИНГИЗДА БЎЛСИН!

Эҳтиёт чораларига қатъий амал қилиш, ёнғин хавфсиз-лиги қондаларини бажариш — бахтсизлигининг олдини олиш гаровидир.

Агар ёнғин чиққудай бўлса, дарҳол 01 телефони орқа-ли ўт ўчирни хизматини чақириб зарур.

Ўзбекистон жумҳурият қўғиллаш ўт ўчирувчилар жамаияти.

«Союзреклама» Бутуниттифок ишлаб чиқариш бирлашмасининг Ўзбекистон реклама ишлаб чи-қариш корхонаси.

ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ, ҚАЙТА ЎҚИТИШ ВА КАСБГА ЙУНАЛТИРИШ МАРКАЗИ

ТОШКЕНТ ҚОҒОЗ ФАБРИКАСИГА:

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

электр тех. болшинг, энергетика ва назорат-ўлчов ас-боблари бўлими устаси, энергетик-муҳандис, конструктор, куртирувчилар, қоғоз қилиш машиналарининг 2—3 разряд-лиг исkanаловчилари, назорат-ўлчов асбоблари 4—5 раз-рядлиг таъмирловчилар, электр қара ва электр погрузчиклар-ни таъмирловчилар; 4—5 разрядлиг ускуналарни таъмирлов-чи электр монтерлар, қол машиналар, автопогрузчик қай-довчилар, «ОАЗ» автомашинасига «Б», «С» тоннасида-ги қайдовчилар, «Колхид» машинасига «Б» тоннадаги қайдовчилар; қорувул, сувоқчи-гил-гил терувчилар, лабо-рантлар.

Фабрика ҳодимларининг фарзандлари болалар ис-ти-боқлари, пионер оромгоҳларида жой билан таъминла-нади.

Елғизларга ётоқхонадан жой берилади, йиллик иш яку-лини бўйича 13-ойлик маош тўланади.

Словий даҳасидан кеча қундуз транспорт қатнайди, Чилонзор даҳасидан фақат эрталаблари транспорт бўлади.

ҲАМЗА НОҲИЯСИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ БУ-ЛИМИГА (М. Ҳасанова кўчаси, 14-уй) МУРОЖААТ ҚИЛИНСИН.

Тошкент давлат дорилфуну-ни ректорати ва жамоат таш-килотлари, математика, амалий математика ва механика, фи-зика факультетлари жамоа-лари математика факультетининг кенсаси ўқитувчиси, физика, ма-тематика фанлари номзоди, доцент

Масуда Муҳамеджоновна СУЛТОНОВАНИНГ

вафот этганлиги чуккур қай-гу билан билдириб, марҳума-нинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

ЎзССЖ Фанлар академияси Ядро физикаси олий билимгоҳи му-дир жумҳурият Фанлар академия-сининг мухбир аъзоси М. С. Юнусова ва шу институт хо-дими С. Ф. Юнусовага ораси

Адолатхон АБОУРОВАНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан чуккур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон ССЖ Адлия ва-риллиги ва Олий суди жамоа-лари адлия ҳамда суд орган-ларининг кенсаси ҳодими, жум-хурият аҳамиятидаги шахсий пенсияер

Мажид АХМЕДЖОНОВНИНГ

вафот этганлиги чуккур қай-гу билан билдириб, марҳум-нинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон жумҳурият сав-ҳат ва экскурсиялар кенгаши жамоаси бошқарма бошлиғи В. А. Нурумухамедовга отаси

Абдуодир Нурумухамедович НУРУМУХМЕДОВНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан чуккур таъзия изҳор қилади.

Тил ва адабиёт институти жамоаси илмий ҳодим И. Ҳант, мовга рафиқаси

Муҳсар ҲАКИМОВНИНГ

вафот этганлиги муносабати би-лан чуккур таъзия изҳор қилади.

Бугун жумҳурият ўқитувчиларининг анжумани ўз ишини бошлайди

Биз ўқитувчини ҳурмат ва эъзоз билан қалбимизнинг маъ-навий меъмори деб атаймиз. Бу одилона фикр. Мактабга илк бор йўл олган фарзандимизни ана шу мураббий қўлига иш-ноиб топширамыз. Фарзандимизнинг билими, тарбияси, одоби мактабга ва ўқитувчига боғлиқ. Андиқон шахридаги 1-хунар-техника билим юрти муаллими, ССЖИ Халқ ўқитувчиси Оди-жон Акбаров, Тошкентдаги 12-хунар-техника билим юрти му-раббийси, Социалистик Меҳнат Қўрамоли, Рихсидилла Ҳуса-нов, Тошкентдаги 22-болалар уйи директори, Социалистик Меҳнат Қўрамоли Антонина Хлебущкина, Қўғирот шахри-даги Оржоникидзе номи мактаб ўқитувчиси, Социалистик Меҳнат Қўрамоли Хўжамберган Ембергенов, Фарғона вилоя-ти халқ таълими бошқармасининг бошлиғи, Ўзбекистон ССЖ Халқ ўқитувчиси Турсунали Қурбонов, Хоразм вилояти Хива ноҳиясидаги 1-хунар-техника билим юрти ўқитувчиси Давлат Жонбеков сингари унлаб, юзлаб мураббийларимиз билан фохрланамиз.

Бугунги кунда ўқитувчи ҳам осон эмас. Улар минг чиги-риқдан ўтиб меҳнат қилаётганини, Қолаверса, ўзимизда ҳам айб бор. Фарзандимиз бундан 10—20 йил муқаддам тах-сил кўрган болалардан тубдан фарқ қилади. Қўйиб берсан-гиз улар ота-онага сабоқ беришга шай. Ахир у сиз билан биз кўрмаган андोलарни кўриб улгурган, айрим кўча безо-ри, дилдорлари болаларнинг давраси ёнидан ўтган. Ёки наша-вандлик, гниҳвандликка ружу қўйганларга қиё қараган. Аф-суски, ҳар кимники ўзига, ой кўринеми қўзига, деганлар. Мак-табда ўз мураббийси сўзини қайрган фарзандимизга танбеҳ бериш ўрнига бутун айбни муаллимга юклаймиз. Мактабнинг ҳаётдан орқада қолаётганини таъна қиламиз. Шундайми?

Тўғри! Жумҳуриятимиз мактаблари, моддий-техника нағи-зи, ўқув қуроллари, компьютерлар билан жиёзланганлиги билан мактана олаймиз. Саккиз миңдан зиёд қундузга умумий таълим мактабларининг янги янги усуллари биналар-га жойлашган. Ҳар саккиз мактабдан бири нурани арасида. Ётмиш фоз мактабларда машгулот ҳамон икки сменада олиб бориладик. Газ, ичимлик суви орзулиққа қолаётди. Негиз шу ҳолат давом этипти. Бунинг боиси бор. Ваъдалар берилмади, қарорлар қабул қилинмади. Лекин жироси билан қиз-қиз қилинмади. «Ҳамма яхши нарсалар — болаларга» дея жар солдик. Бунда ҳам қуруқ сўздан нарга ўтмадик. Ўқи-тувчининг дабдабали шорларсиз, баландпароз гап-сўзлар-сиз эш авлодин тарбиялашдек ишнинг дилдан адо этиб келди. Мактаб жамаиятининг кўзгусиғина эмас, балки бешинг ҳам-дир. Мадоним, биз мактабга юксак талаблар қўйган экан-миз, ўқитувчи нақадар салобатли, эътиборли сиймо бўлиши ҳам керак. У билимларнинг нақадар кенг мажмуасига, педа-гогик истеъод ва маҳоратга эга бўлсагина дарс сифати би-ринчи ўринга кўтарилади. Халқ таълими тузилмасини қайта қуришнинг асосий бўлини мана шундendir.

Ўқитувчи ва болалар ўйларининг тарбиячиларига катта им-тиёзлар берилаётди. Жумҳуриятимиз Президенти И. А. Ке-римовнинг кунни кеча эълон қилинган Фармони ҳам барча турдаги мактабларнинг ўқитувчиларига, болалар ўйларининг тарбиячиларига қўшмача имтиёзлар бериш, юқори синф ўқи-тувчиларининг иш ҳақини ошириш ҳақидадир. Бу жумҳурият ўқитувчиларининг иқтисодий ва вазифасига юксак баҳо берилаётганлигининг ифодасидир. Чунки ўқитувчиларнинг иқтисодий мақоми, уларнинг турмуш ва меҳнат шароити, обрў-эътибори жамаият маънавий ва ахлоқий тараққиётининг ҳал қилувчи кўрсаткичларидан биридир.

Фарғона мувофиқ юқори синф ўқитувчиларининг дарс со-атини ҳафтаига 18 соатдан 16 соатга қайтариш эвазига иш ҳақини ўрта қисбда 15 фоз ошириш кўзда тутилмоқда. Не-тижада 230 миңдан ортиқ ўқитувчининг иш ҳақи оширил-моқда. Қишлоқ муаллимларининг уй-жой, маиший шароити янада яхшиланмоқда.

Конференция арасида жумҳуриятимизнинг катта гуруҳ ўқитувчилари Ўзбекистон ССЖ Халқ ўқитувчиси ва Ўзбекистон ССЖ Фахрий ёрликлари билан мукофотланди. Бу юксак му-қорот ҳар бир ўқитувчи ва халқ таълими ҳодимларини янада себот ва матонат билан билим беришга ундамоқда.

Ўзбекистондаги мактабларнинг 79,4 фозини қишлоқ мактаб-ларидир. Халқ таълими вазирлиги бу соҳага алоҳида эътибор

қаратапти, қишлоқ мактаблари таълимоти ҳал этилмаган му-аммолар бартараф этиляпти. Лекин шунинг афсус билан таъ-кидлаш кераки, айрим вилоятлар, ноҳияларда қишлоқ мак-табларига берилаётган ёрдам гоат суст. Партия, шуро, жамо-ат, оилави таъкилотларининг талабчанлиги ва ғамхўрлиги се-зилмаётди.

Бозор иқтисодиётига ўтиш даврида хунар-техника таълими узлуқсиз таълимнинг ажралмас халқасидир. Жумҳуриятимиз-да 456 та қундузги хунар-техника билим юрти мавжуд. Улар-да 240 миң ўқувчи 230 хил ишчи касблари бўйича хунар эгал-ларда. Билим юртларида талабалар олти тилда ўқимокда-лар, уларнинг 90 фозига яқини ўзбек ёшларидир.

Маҳаллий ёшлардан малакали ишчи кадрлар тайёрлаш диқ-қат-марказимизда бўлиши керак. Бунинг учун, аввало, хунар-

ҚАЛБ МЕЪМОРИ

• Нуқтаи-назар

техника билим юртларининг ўқув-моддий неғизини мустах-камлаш зарур. Шу ўринда Тошкент шахридаги 21-хунар-тех-ника билим юртида таълимнинг янги шакл ва мазмуни излан-моқда, бу ерда электрон қисбаш машинасини ашларга ў-ғатиш борсида ҳам ибратли ишлар йўқ эмас. Урта хунар-техника билим юртини техникум ва олий ўқув юрти билан бирлаштириш гоиси Тошкент машинасозлик олийгоҳи ўқув ишлаб чиқариш бирлашмасида амалга оширилмоқда.

Бу йил педагогика олий ўқув юртларига ўрта мактаби ме-дал билан, хунар-техника билим юрти ва педагогика би-лимгоҳларини имтиёзли диплом билан тугаллаган ўғил-қиз-лар, жумҳурият фан олимпиадаларининг ёлтиблари (1-2 ўрин) имтихонсиз, суҳбат йўли билан қабул қилинишига эришилди. Шу билан бирга Тошкент шахридаги бир гуруҳ методист-ўқитувчиларнинг «ўз ўқувчиларига қўйган баҳолари учун «ка-фолат қорғоғини берилди, бу ўқитувчи учун юксак ишончидир.

Ўқитувчи — қайта қуриш ишида феодал иштирок этаётган муҳим шахсларнинг бири. У ҳар биримизни эътиқод, билим-донлик ва эҳтирос билан қўллаб-қувватлаётди. Шунинг учун ўқитувчига бўлган муносабатини ҳеч палсага солмай, икки-ланмай, қатъий равишда тубдан ўзгартиришнинг пайти келди. У икки-чирк вазийатлардан ҳалос этилиши, уларнинг из-ланлишлари ва изланаятган усулларига шубҳа-ғумон билан қа-рашга чек қўйилиши зарур. Муаллимлик меҳнатига тўғри кел-майдиган вазифалардан озод қилиниши, унинг вақти ва кучи асосий иш учун имкони борича бўшатиб берилиши шарт.

Жумҳурият Халқ таълими вазирлиги бу борада муайян изланишларни амалга ошираётди. Энг яхши тажрибалар умум-лаштириляпти. Таълим-тарбия мазмуни уйғун ҳолда олиб бо-риляпти. Ўқув-тарбия жараянини ташкил этишнинг янги усул ва услублари қидириляпти, жорий этиляпти. Жумҳурият Халқ таълими вазирлиги ҳайъати яқинда бир неча бошланғич синф методист-ўқитувчиларининг иш тажрибасини маъқуллади. Тош-кент шахар Ҳамза ноҳиясидаги 216-мактабдан М. Расулова, Тошкент шахар Киров ноҳиясидаги 260-мактабдан Л. Михай-лова, Наманган шахридаги 18-мактабдан С. Турғуновларнинг ўқув режаларини ўзлаштириш, таълимнинг янги шакл ва усул-

ларини жорий этиш бўйича бошланғич синф ўқитувчилари амалий ўқувни ўқатиш учун таянч мактаблари деб белгила-ди. Жумҳурият ўқитувчиларининг конференцияси арасида эса болалар ва ёшларни ўқитиш, тарбиялашдаги ютуқлари учун хунар-техника ўқув юртлари ва педагогика билим юрт-ларининг бир неча муаллимлари Н. Крупская номи мукофот совриндорлари бўлиди.

Кобилиятли болаларни тарбиялаш биринчи галдаги вазифа-дир. Тошкент, Ўргач, Хива, Қўқон ва бошқа шаҳар, ноҳия-ларда қобилиятли болалар учун гимназия, имтиёзли олий билим юрти, лицей, махсус мактаб-интернатлар ишлаб ту-рибди. Ўзбек тилини чуқур ўрганувчи синфларга илк бор тажрибавий режалар тузиб берилди.

Мактаб миллий заминдан ажралмаслиги лозим. Афсуски фарзандларимиз диёримиз маърифатпарварларининг таъли-мотини деярли билмайдилар. Бунинг ўргатиш эса, асосан мак-табга боғлиқдир. Мактабдаги муайян қоллилар парчаланиб, миллий ахлоқни ўқитиш йўлга қўйилиши лозим. Миллий ах-лоқ-одоб мазмунидаги дарсликлар бевосита тажрибали ўқи-тувчилар, мураббийлар томонидан ёзилишига эришиш зарур. Шундагина маънавий кўрлик, даҳшатли шафқатсизлик, ахлоқ-сизликдан юз ўгире борамиз. Биз миллий тарбияни чуқур ўргансакгина, байналималлик руҳимиз шунчалик юксалиб бориши аниқ.

«Ўзбекистон ССЖ Давлат тил ҳақидаги Қонунни» изчил амалга ошириш ўқув-тарбия ишларининг юксалтириш билан боғлиқдир. Ўзбек тили, маданияти, тарихини собиқадамлик билан ўргатиш ўқитиш, бугун ва келажакка ишонч уйғоти-ши табиий. Бу борада Андиқон ва Наманган вилоятларидаги кўпгина мактабларда эски ўзбек азуди изчил ўрганилаётгани бежиз эмас. Бебаҳо ҳазина калити — маданият ва адабий ме-росимиз ҳам ўз жамолини очаяпти. Бунинг учун эски ўзбек азудидан сабоқ берувчи муаллимларни тайёрлашга, уларнинг малакасини оширишга доимий ғамхўрлик қўриштиш лозим.

Ёшларни маънавий жиҳатдан камол топтиришга алоҳида эътибор бериладик. Жумҳурият Президентининг топшируви-га биноан болалар боғчаларининг тарбияланувчилари, мактаб ўқувчилари, ўрта ва олий ўқув юртларининг талабалари шу йилнинг 1 ноябидан давлат театрлари, концерт, филармо-ния ташкилотлари (В. И. Ленин номи Халқлар дўстлиги са-ройидан ташқари) ойда бир марта бепул бориши жорий этилди. Бу қарор ёш авлодин бадий маданиятининг энг яхши намуналаридан ошно қилишга, уларда юксак гоий ва ахлоқ-ий фазилатларни бадий шакллантиришга хизмат қилиши та-биий. Қарорни рўйбга чиқариш учун Халқ таълими ва Мада-ният вазирликлари мустақкам алоқа ўрнатишлари, уларнинг жойлардаги муассасалари, ташкилотлари фойлида даво-мийлик бўлиши зарур. Эстетик тарбиянинг йўлга қўйилишига янги ҳаётимиз керак.

Жумҳуриятимизда мактабга тарбия муассасаларида ҳам муаммолар йиғилиб қолганлиги бежиз эмас. Кичкинтойлар-нинг атиги 35,8 фозини болалар боғчалари ва яслиларига қат-навтганлиги билан келишиб бўлмайди. Мамлакатимизда бу рақам ўрта қисбда 58 фозини ташкил этади. Қорақалпоғис-тон Мухтор жумҳуриятида болаларининг атиги 24, Хоразм ви-лоятида 28,8 фозини мактабга болалар муассасаларида тар-бияланайди. Аҳоли шундай экан, мактабга тарбия муасса-салари тармоғини кенгайтириш керак. Шу билан бирга оил-авий болалар боғчалари-яслилари ташкил этилиши ҳар то-монлама қўллаб-қувватлаш лозим.

Бугун ўз ишини бошлайдиган жумҳурият ўқитувчиларининг конференциясида йиллар мобайнида тўпнаниб қолган му-аммолар, уларнинг ҳал этиш йўллари ҳақида қизгин баҳслар бўлиши табиий. Қалбимизнинг маънавий меъмори ҳисоблан-ми ўқитувчилар ўз тажрибаларини ўртоқлашиш билан бир-га йўл қўйлаётган камчилиги ва нуқсонларни тугатиш бора-сида ҳам тавсиялар берадилар.

Сиз, азиз ва муҳтарам ўқитувчи, халқимизнинг, қалбимиз-нинг ҳақиқат маънавий меъмори бўлиб қолишингизга тилек-дошимиз.

Мирзакарим ПИРМАТОВ,
«Совет Ўзбекистони» фан, маданият ва халқ таълими бў-лим мудир.

БОЛАЛАРГА СОВҒА

1922 йилда Ҳамза Ҳакимзо-да Нибзий ташкил этган Хў-жайли шахридаги болалар уйи-да 140 дан кўпроқ бола тар-бияланмоқда. Болаларнинг ях-ши ўқиши, дам олиши, дарс-ларга яхши тайёргарлик кў-ришлари учун барча қўлай-ликлар яратилган.

Бу ерда болалар сира ҳам зерикмайди. Ундан кўпроқ тўғараклар, жулалдан, кино, фото, спорт турлари, гуллар ўстириш, кўнчилик тўғарак-лари ишлаб турибди. Шу билан бир қаторда кийим ти-киши, каштачилик тўғаракла-ри ҳам намунали иш олиб бормоқда.

Жумҳурият маҳаллий са-ноат вазирлиги билан Ис-панининг «Комерсальель Техано С. И.» фирмаси ўр-тасидаги ўзаро битимга му-вофиқ Гулистон тизув ат-торлик фабрикасида Совет-Испания қўшма корхонаси ташкил этиладиган бўлди.

Яқинда Қорақалпоғистон вилоят партия комитетининг биринчи котиби С. Ниетулла-ев ва Қорақалпоғистон МССЖ Олий Совети Раиси Т. Ешим-бетова Ўзбекистон ССР Пре-зидентининг совғалари — куртка, кўйлак, жемпер, ко-стюм, шим, этик, қўл соати ва бошқа—8 миңг сўмликдан кў-проқ кийим-кечкаларни бола-лар уйида тарбияланаятган болаларга топширдилар.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мух-бири.

ФАРҒОНА ВИЛОЯТИ. Қўқон педагогика билим юрти жум-хуриятимиздаги энг кенсиз эш масканларидан биридир. Яқин-да билимгоҳ ўзининг 70 йиллиги юбилейини кенг нишонлади. Ҳозирги кунда билим юрти жамоасида 170 нафар мураббий

иқим миңдан ортиқ йигит-қизга сабоқ беришляпти. Суратда: юбилей катнашчилари билим юртининг ўқув жа-раиин билан танишмоқдалар.

Ф. Назиров сурати [ЎЗАГ].

ёрлаш қувватига эга бўлган ускуналарни етказиб бера-ди. Кейинчалик қувват турт баравар оширилди. Шарт-номага мувофиқ ишлаб чи-қариладиган маҳсулот мамла-кат ичкарисид ва жаҳон бозорида сотилад.

А. УМАРОВ.

«Совет Ўзбекистонининг навбатдаги сони 18 ноябрда чиқади.

Мухаррир Р. РАҲМОНОВ.

Совет-Испания корхонаси

Испания фирмаси вакил-лари Гулистон тизув-атор-лик фабрикаси маъмурияти билан битим имзоладилар.

Шартномага кўра, ушбу корхона эгаллари пахта хо-силдани қайта ишлаб, ундан ил газлама тайёрлаш ва

БУЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19, пропаганда — 32-55-70, саноат, қурилиш ва транспорт — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09, қишлоқ хўжали